

Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling

Udvalget for Videnskab og Teknologi
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Hermed fremsendes svar på spørgsmål nr. 1-20 (L 140) stillet af Udvalget for Videnskab og Teknologi den 8. februar 2007.

Med venlig hilsen

Helge Sander

19. marts 2007

**Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling**

Bredgade 43
1260 København K
Telefon 3392 9700
Telefax 3332 3501
E-post vt@vtu.dk
Netsted www.vtu.dk
CVR-nr. 1680 5408

Sagsnr. 07-013961
Dok nr. 130893
Side 1/1

Spørgsmål nr. 1-20 stillet af Udvalget for Videnskab og Teknologi den 8. februar 2007 til ministeren for videnskab, teknologi og udvikling (L 140)

Spørgsmål 1

Ministeren bedes redegøre for, hvorledes bestyrelserne sammensættes på de enkelte universiteter, herunder hvor mange eksterne medlemmer, og hvor mange medarbejderrepræsentanter, der bliver i bestyrelserne.

Svar

Reglerne for universitetsbestyrelsernes sammensætning fremgår af § 12 i den gældende universitetslov. Heraf fremgår det, at bestyrelsen skal sammensættes af udefra kommende medlemmer og medlemmer, der repræsenterer universiteternes videnskabelige personale, herunder ansatte ph.d.-studerende, det teknisk-administrative personale og de studerende. Flertallet af medlemmerne skal være udefra kommende.

De nærmere regler om nedsættelse af bestyrelsen fastsættes i det enkelte universitets vedtægt, herunder om bestyrelsen skal være selvsupplerende, eller om det er et repræsentantskab, der udpeger de eksterne medlemmer.

Som følge af sammenlægningerne på universitetsområdet har følgende universiteter ændret bestyrelsessammensætning pr. 1. januar 2007:

- Københavns Universitets bestyrelse består af 17 medlemmer. Heraf er ni udefra kommende, tre er repræsentanter for det videnskabelige personale, to er repræsentanter for det teknisk-administrative personale, og tre er studenterrepræsentanter.
- Aarhus Universitets bestyrelse består af 13 medlemmer. Heraf er syv udefra kommende, tre er repræsentanter for det videnskabelige personale, én er repræsentant for det teknisk-administrative personale, og to er studenterrepræsentanter. Derudover er der én observatør for de studerende.
- Danmarks Tekniske Universitets bestyrelse består af 15 medlemmer. Heraf er ni udefra kommende, to er repræsentanter for det videnskabelige personale, to er repræsentanter for det teknisk-administrative personale, og to er studenterrepræsentanter.

Bestyrelserne på Aalborg og Syddansk Universitet er uændret efter sammenlægningerne.

Spørgsmål 2

Ministeren bedes redegøre for, hvorfor ressourcer ikke er overført fra sektorministerierne til Videnskabsministeriet.

**Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling**

Bredgade 43
1260 København K
Telefon 3392 9700
Telefax 3332 3501
E-post vt@vtu.dk
Netsted www.vtu.dk
CVR-nr. 1680 5408

Sagsnr. 07-013961
Dok nr. 130893
Side 1/1

Svar

Det samlede personale fra de hidtidige sektorforskningsinstitutioner er overført til universiteterne, og statslig fast ejendom, der blev benyttet af sektorforskningsinstitutionerne, er overgået til forvaltning ved Universitets- og Bygningsstyrelsen. Inventaret er overført efter samme principper, som ved universiteternes overgang til selveje.

Midlerne til forskningsbaseret myndighedsbetjening optræder derimod som bevillinger på finanslovsparagrafferne for de tidligere sektorforskningsinstitutioners ressortministerier. Herfra overføres de til de universiteter, med hvem der er indgået aftaler om udførelse af forskningsbaseret myndighedsbetjening.

Med denne opdeling bibeholder ministerierne bevillingsansvaret, og de bevarer en direkte aftalemæssig relation til det enkelte universitet om den forskningsbaserede myndighedsbetjening. Den valgte bevillingsmodel følger således af, at opgaven løses på den ansvarlige ministers vegne. Ministerierne bliver fremover kunder på universiteterne.

Ministerierne har i fællesskab udarbejdet et notat af 18. december 2006 om retningslinier for udarbejdelse af aftaler mellem universiteter og ministerier om forskningsbaseret myndighedsbetjening. Af dette notat fremgår det, at det enkelte ministerium kan vælge at overføre hele eller dele af bevillingen til et universitet. Retningslinierne findes på Universitets- og Bygningsstyrelsens hjemmeside www.ubst.dk.

Spørgsmål 3

Ministeren bedes offentliggøre høringssvarene til lovudkastet fra sektorministerierne.

Svar

Videnskabsministeriet kan ikke imødekomme ønsket. Der henvises til § 10, nr. 2, i offentlighedsloven.

Spørgsmål 4

Er fagministerierne at opfatte som universiteter / sektorforskningsenheders direkte modparter ved kontraktsindgåelse?

Svar

Der er tale om forvaltningsaftaler mellem myndigheder inden for den offentlige forvaltning, og derfor kan aftalerne ikke sammenlignes med kontrakter mellem private parter. Lovforslaget lægger op til, at den pågældende minister og universitetsbestyrelsesformand er aftaleparter ved indgåelse af aftaler om forskningsbaseret myndighedsbetjening. Placeringen af kompetencen til at indgå aftaler om forskningsbaseret myndighedsbetjening hos universitetsbestyrelsen understreger, at bestyrelsen er den øverste myndighed og garant for universitetets samlede aktivitetsportefølje.

Spørgsmål 5

Ministeren bedes redegøre for, om kontrakter mellem universiteter og sektorministerier indgås mellem disse to parter hhv. som en aftale (økonomisk) specificeret på myndighedsberedskab, udredningsopgaver, overvågning m.m., som en rammeaftale og / eller som en del af ministeriets resultatkontrakt.

Svar

Videnskabsministeren og universiteternes bestyrelser indgår udviklingskontrakter om universitetets samlede virksomhed.

Derudover indgås der aftaler mellem ministerier og universiteter om myndighedsopgaver, jf. lovforslagets § 2, stk. 4.

Der er ikke opstillet specifikke krav til detaljeringsgraden i aftalerne. Der er stor forskel på institutionerne med hensyn til størrelse og opgaver. Derfor er det fundet hensigtsmæssigt, at detaljerne i aftalerne aftales bilateralt mellem parterne. Ministerierne har dog i fællesskab udarbejdet et notat af 18. december 2006 om retningslinier for udarbejdelse af aftaler mellem universiteter og ministerier om forskningsbaseret myndighedsbetjening. Disse retningslinier findes på Universitets- og Bygningsstyrelsens hjemmeside www.ubst.dk.

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Side 3/3

Af det fælles grundlag, som aftalerne skal udarbejdes på, og af lovforslagets bemærkninger til § 2, stk. 4, fremgår det, at aftalerne skal specificere, hvilken andel af ministeriets betaling, der medgår til forskning og derfor medregnes ved opgørelsen af efterlevelsen af målsætningen om, at 1 pct. af BNP skal medgå til offentlig forskning.

Aftalerne for den første aftaleperiode vil efter indgåelse blive offentliggjort på Universitets- og Bygningsstyrelsens hjemmeside.

Spørgsmål 6

Ministeriet bedes redegøre for, om resultatkontrakten indgås alene med Videnskabsministeriet, så ministeriet repræsenterer øvrige ressortministerier eller om de indgåede kontrakter blot indføres i resultatkontrakten?

Svar

Udviklingskontrakterne vil som hidtil være et mellemværende mellem universitetet og Videnskabsministeriet, som anført i bemærkningerne til lovforslaget. På de universiteter, som er blevet sammenlagt med sektorforskningsinstitutioner, skal udviklingskontrakten også omfatte de nyligt integrerede opgaver vedrørende forskningsbaseret myndighedsbetjening. Hensigten er at fremme synergien mellem universiteternes hidtidige opgaver og de nye opgaver.

Hvad angår aftaler om forskningsbaseret myndighedsbetjening henvises til besvarelse af spørgsmål 4 og 5.

Spørgsmål 7

Ministeren bedes redegøre for, om der er offentlighed om ressortministeriers krav til kontraktindgåelse / resultatkontrakten?

Svar

Kontraktforhandlingerne og resultatet heraf vil være omfattet af reglerne i lov om offentlighed i forvaltningen.

Af retningslinierne for indgåelse af aftaler mellem ministerierne og universiteterne om forskningsbaseret myndighedsbetjening fremgår det i øvrigt, at aftalerne for den første aftaleperiode efter indgåelse vil blive offentliggjort på Universitets- og Bygningsstyrelsens hjemmeside www.ubst.dk.

Spørgsmål 8

Hvorledes er det muligt for universiteterne at træffe langsigtede og flerårige dispositioner med 2-årige kontrakter, hvor der årligt skal aftales resultatkrav?

Svar

I retningslinier for indgåelse af aftaler mellem ministerier og universiteter om forskningsbaseret myndighedsbetjening er der lagt op til fire-årige rullende aftaler, det vil sige, at aftalerne årligt efter forhandling fornys for en ny fire-årig periode. Den fire-årige aftalehorisont er et udtryk for den vurdering, at såvel universiteterne som ministerierne har behov for en forholdsvis lang planlægningshorisont for det tilfælde, at modparten skulle ønske ændringer. Det er imidlertid samtidig forudsat, at der hvert år kan justeres, for så vidt angår årlige resultatmål, pejlemærker mv.

Den rullende kontraktform med mulighed for årlige justeringer er ikke uvant for universiteternes virksomhed. Universiteterne er omfattet af finanslovens ét-årige bevillingsperiode og tre-årige budgetplanlægningshorisont (F-år og BO-år). Det vurderes derfor ikke, at aftalerne om forskningsbaseret myndighedsbetjening vil påføre universiteterne vanskeligheder med deres langsigtede planlægning, som ikke kan håndteres.

Konkurrenceudsættelse kan ske fra 2009, dvs. efter to år. Hvis vedkommende ministerium ønsker at forbeholde sig retten til at konkurrenceudsætte opgaverne i løbet af aftaleperioden, skal dette fremgå af den fire-årige aftale, ligesom der skal aftales et rimeligt varsel.

Spørgsmål 9

Hvorledes sikres, at universiteterne ikke langsomt udsultes igennem kontraktforhold, som økonomisk kun dækker snævre myndighedsopgaver, men ikke opretholdelse af basisforskning?

Svar:

Som beskrevet i forbindelse med besvarelse af spørgsmål 5 fremgår det af lovforslagets specielle bemærkninger til § 2, stk. 4, at aftalen mellem ministeriet og uni-

versitetet om myndighedsbetjening skal indeholde oplysninger om, hvilken andel af ministeriets betaling der medgår til forskning.

Spørgsmål 10

Ministeren bedes udrede, hvad der sker, hvis et ministerium ikke er tilfreds med den ønskede ydelse eller ønsker udført yderligere tjenesteydelser, som universitetet ikke mener er indeholdt i kontrakten?

Svar

I forbindelse med tilskud fra staten vil der altid være knyttet en række tilskudsforudsætninger af økonomisk og faglig art. Hvis disse ikke overholdes, kan der blive tale om krav om tilbagebetaling. Herved adskiller situationen sig ikke fra, hvad der gælder i relation til de tilskud, universiteterne i dag modtager fra fx forskningsrådene eller som øremærkede tilskud fra staten.

**Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling**

Spørgsmål 11

Ministeren bedes redegøre for, om universiteter i de nordiske lande, Storbritannien, Holland, Tyskland og USA udfører ”myndighedsopgaver”?

Side 5/5

Svar

Organiseringen af den forskningsbaserede myndighedsbetjening varierer fra land til land. Der er ingen entydig model herfor. For regeringen har det ikke været afgørende at etablere en løsning svarende til andre landes, men derimod at finde den løsning, som er bedst for Danmark.

Spørgsmål 12

Ministeren bedes redegøre for, om universiteter i de nordiske lande, Storbritannien, Holland, Frankrig, Tyskland og USA indgår resultatkontrakter med ministeriet / ministerier, jf. §8 stk. 8, lovbemærkningerne om udviklingskontrakter som styreform?

Svar

Organiseringen og styringen af universiteter varierer fra land til land. Der er ingen entydig model herfor. Jeg henviser i øvrigt til svaret på spørgsmål 11.

Spørgsmål 13

Ministeren bedes redegøre for, om medarbejderne på universiteterne i de nordiske lande, Storbritannien, Holland, Frankrig, Tyskland og USA af deres institutleder med instruktionsbeføjelser kan pålægges at udføre bestemte forskningsopgaver og myndighedsopgaver, jf. §2 stk. 4.

Svar

Universiteternes interne organisering varierer fra land til land. Der er ingen entydig model herfor. Jeg henviser i øvrigt til svaret på spørgsmål 11.

Spørgsmål 14

Ministeren bedes redegøre jf. §33 stk.2 for, hvad termen ”undtagelsesvis” dækker over, herunder om det kun gælder akut beredskab (fx ved fødevarebårne sygdomme, husdyrsygdomme eller fugleinfluenza) eller det gælder for generelle udviklingskontraktforhold.

Svar

Fortolkningen af § 33, stk. 2, fremgår af bemærkningerne til lovforslaget. Heraf fremgår det, at tre betingelser skal være opfyldt, før bestemmelsen kan bruges.

For det første kan bestemmelsen alene bruges på de i forslagets § 2, stk. 4, nævnte opgaver. Det er de typer af opgaver, som indtil 1. januar 2007 blev udført af sektorforskningsinstitutionerne i medfør af § 2 i lov nr. 326 af 5. maj 2004 om sektorforskningsinstitutioner, og som sammenfattes under betegnelsen ”forskningsbaseret myndighedsbetjening”. Bestemmelsen kan således ikke bruges på universitetets øvrige opgaver, som er fastsat i lovens formålsbestemmelse.

For det andet skal de omtalte opgaver være af væsentlig samfundsmæssig betydning, som det vil være uforvarsligt ikke at udføre. Bestemmelsen kan således ikke anvendes på alle de opgaver, som universitetet har overtaget på myndighedsområdet men kun på opgaver, hvor den manglende udførelse har afgørende betydning for mennesker, dyr eller miljøet. Et eksempel er det forskningsmæssige nukleare beredskab på RISØ.

For det tredje betyder termen ”undtagelsesvis”, at bestemmelsen kun finder anvendelse i tilfælde af uenighed. Det vil sige, hvis et universitet og vedkommende minister trods ihærdige forsøg ikke kan blive enige om at indgå en aftale.

Bestemmelsen omfatter, som angivet i lovbemærkningerne, de opgaver, som indtil den 1. januar 2007 påhvilede sektorforskningsinstitutionerne, og som nu er lagt ind under universiteterne. Hvis en sektorforskningsinstitution fremover skulle blive sammenlagt med et universitet, vil bestemmelsen også gælde for de opgaver, som indtil sammenlægningen påhvilede denne sektorforskningsinstitution.

Spørgsmål 15

Ministeren bedes, jf. §33 stk. 2, redegøre for, hvad termen ”undtagelsesvis” dækker over, herunder om det gælder såvel almindeligt myndighedsberedskab, forskningsbaseret rådgivning m.m. samt strategisk forskning og udvikling.

Svar

Der henvises til besvarelse af spørgsmål 14.

Spørgsmål 16

Ministeren bedes, jf. §33 stk. 2, redegøre for, hvad termen ”undtagelsesvis” dækker over, herunder give eksempler på ministerielle kontraktspålæg inden for fødevareområdet (DFVF), miljøområdet (DMU).

Svar

Aktuelt er der ikke noget behov for bestemmelsen i § 33, stk. 2. Som det dog fremgår af eksemplerne nedenfor, kan det ikke udelukkes, at bestemmelsen vil blive brugt, idet der pr. 1. januar 2007 er blevet lagt væsentlige samfundsmæssige opgaver ind under universiteterne.

Et eksempel på, at Danmarks Tekniske Universitet (DTU) undtagelsesvis kan blive pålagt en opgave inden for fødevareområdet, kunne være, hvis der igen udbryder bovin spongiform encephalopati (BSE), populært kaldet kogalskab. Danmarks Fødevareforskning (DFVF), der pr. 1. januar 2007 er blevet en del af DTU, indgår i Fødevarestyrelsens beredskab. Opretholdelse af beredskabet var en opgave, DFVF allerede havde, inden institutionen blev lagt sammen med DTU. Bekæmpelsen af kogalskab vil være at betragte som en opgave af væsentlig samfundsmæssig betydning. DTU vil i dette tilfælde kun blive pålagt opgaven, hvis de ikke kan blive enige om en aftale herom med Familie- og Forbrugerministeriet.

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Side 7/7

Et andet eksempel er Danmarks Miljøundersøgelser (DMU), der allerede før sammenlægningen med Aarhus Universitet (AU) den 1. januar 2007 var en del af Miljøministeriets olieberedskab. Skulle der indtræffe en olieulykke, som dengang tankskibet ”Baltic Carrier” i 2001 stødte sammen med fragtskibet ”Tern” nær Falsters kyst, hvor der slap 2.400 tons tung, tyktflydende bunkerolie ud i vandet vil oprydning m.v. efter en sådan ulykke være at betragte som en opgave af væsentlig samfundsmæssig betydning. AU kan derfor blive pålagt at deltage i oprydning m.v., hvis AU og Miljøministeriet ikke kan blive enige om en aftale herom.

Spørgsmål 17

Kan ministeren bekræfte, at universiteter ikke kan sige nej til en myndighedsopgave, med henvisning til at indtægtsgrundlaget er usikkert eller utilstrækkeligt, og at universiteterne dermed tvinges til at beskære andre områder for at kunne udføre en pålagt myndighedsopgave.

Svar

Universiteterne har overtaget sektorforskningsinstitutionerne på et kendt grundlag, og universiteterne har således kendt de økonomiske vilkår, der følger med myndighedsopgaverne. Universiteterne har overtaget den samlede opgaveportefølje, og der kan som sådan ikke pilles enkelte elementer ud.

Bestemmelsen i § 33, stk. 2, omfatter, som angivet i lovbemærkningerne, kun de opgaver, som indtil den 1. januar 2007 påhvilede sektorforskningsinstitutionerne, og som nu er lagt ind under universiteterne. Hvis en sektorforskningsinstitution fremover skulle blive sammenlagt med et universitet, vil bestemmelsen også gælde for de opgaver, der indtil sammenlægningen påhvilede denne sektorforskningsinstitution.

Spørgsmål 18

Kan ministeren garantere for, at universiteter ikke påtvinges kontrakter, som kan være underskudsgivende eller i uoverensstemmelse med universitetets aktivitetsplaner.

Svar

Videnskabsministeriet kan ikke udstede ubestemte garantier og dermed påføre staten et objektivt ansvar over tid. Videnskabsministeriet kan derfor ikke give en sådan garanti.

Spørgsmål 19

Ministeren bedes oplyse, hvem der har ejerskabet til databaseoplysninger og lignende vedr. Danmarks Fødevareforskning, DMUs og Danmarks Jordbrugsforskning udførelse af myndighedsopgaver, samt om ministeren forestiller sig, at dette materiale evt. skal udleveres til et privat konsulentfirma i forbindelse med konkurrenceudsættelsen om to år.

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Side 8/8

Svar

De konkrete aftaler om forskningsbaseret myndighedsbetjening er for øjeblikket under forhandling. I aftalerne må der tages højde for ejerskab, brugsrettigheder og eventuelt ophavsret.

Spørgsmål 20

Ministeren bedes redegøre for, hvorfor protesterne mod ministerens beføjelser til at påtvinge universiteterne kontrakter, jf. §33. stk.2, ikke er omtalt i ministeriets høringsnotat til Folketinget, og ministeren bedes især kommentere Rektorkollegiets bemærkning om, at denne tvang ”umuliggør forhandlingerne”.

Svar

Rektorkollegiet anfører i deres høringssvar følgende:

”Rektorkollegiet er enige i, at sektorforskningsopgaverne skal kunne konkurrenceudsættes, men muligheden for meget hurtig konkurrenceudsættelse af myndighedsbetjeningen er ikke rimelig. Fusionerne må i det mindste komme på plads først, hvorfor en frist på fx 4 år forekommer mere hensigtsmæssigt. Endvidere er det principielt uheldigt, at universiteterne skal konkurrere om opgaverne i åbent udbud, samtidig med at ministeren har hjemmel til at pålægge et universitet at udføre opgaver for en fagminister (mod betaling), hvis et universitet ikke har kunnet opnå enighed med de pågældende fagminister. Det vanskeliggør unægtelig forhandlingerne.”

Rektorkollegiets bemærkninger vedrørende forhandlingssituationen imødekommes af lovforslagets bemærkninger til § 33 stk. 2, hvoraf det fremgår:

”En minister kan vælge at konkurrenceudsætte de opgaver, der hidtil har påhvilet sektorforskningsinstitutionen, dvs. søge andre leverandører gennem udbud. Det forventes, at ministeren for videnskab, teknologi og udvikling alene vil udnytte hjemmelen til at pålægge universitetet en aftale i perioden indtil det tidspunkt, hvor den pågældende opgave efter en beslutning om konkurrenceudsættelse kunne være overgået til en anden leverandør. Denne begrænsning i bestemmelsens anvendelse afspejler, at universitetet må kunne kalkulere med at kunne reducere sin kapacitet på det pågældende område, hvis vedkommende minister gennem en konkurrenceudsættelse har taget initiativ til eventuelt at fravælge universitetet som leverandør.”

Som anført i den citerede passage fra lovbemærkningerne forventer videnskabsministeren ikke at anvende hjemlen til at pålægge universitetet myndighedsopgaver fra det tidspunkt, hvor opgaven efter at have været konkurrenceudsat er eller kunne have været overgået til en anden leverandør. Det pres på universitetet, som Rektorkollegiet udtrykker bekymring for, vil derfor ikke komme på tale i den pågældende situation.

Høringsresuméet er en sammenfatning af 60 høringssvar og forligskredsens reaktion herpå. Ved udarbejdelse af høringssvar vil der altid skulle foretages et skøn over væsentligheden, og et sådant skøn er også blevet udøvet her.